

حریان شناسی مطالعات www.ketab.ir

محمد کاظم رحمان ستایش

(عضویت علمی دانشگاه قم)

روح الله شهیدی

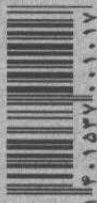
(عضویت علمی دانشگاه تهران)

سرشناسه: رحمان ستایش، محمدکاظم، ۱۳۴۴ - عنوان و نام پدیدآور: جریان‌شناسی مطالعات حدیثی معاصر / محمدکاظم رحمان ستایش، روح‌الله شهیدی؛ [برای] دانشگاه قرآن و حدیث. مشخصات نشر: قم: موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۴۰۰. مشخصات ظاهری: ۲۹۲ ص. شابک: 978-622-207-157-8

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: کتاب حاضر با حمایت مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور منتشر شده است.
یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۷۹ - ۲۹۰.

موضوع: حدیث -- نقد و تفسیر
موضوع: Hadith -- Criticism, interpretation, etc.
موضوع: احادیث شیعه -- نقد و تفسیر
موضوع: Hadith (Shiites) -- Texts -- Criticism, interpretation, etc.
موضوع: خاورشناسان -- دیدگاه درباره احادیث
موضوع: Middle East specialists -- Views on Hadiths

شناسه افزوده: شهیدی، روح‌الله، ۱۳۶۱ -
شناسه افزوده: دانشگاه قرآن و حدیث
شناسه افزوده: University Quran & Hadith
شناسه افزوده: موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث
شناسه افزوده: ایران. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور.
رده بندی کنگره: BP109
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۲۶۷
شماره کتابشناسی ملی: 8472712
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور

جریان‌شناسی مطالعات حدیثی معاصر

محمدکاظم رحمان ستایش - روح‌الله شهیدی

عضوهیئت علمی دانشگاه قم عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

ارزیاب: مهدی مهریزی • صفحه‌آرا: مهدی خوش‌رنگار اکرم

ناشر: موسسه انتشاراتی دارالحدیث • چاپ: اول / ۱۴۰۰ • چاپخانه: بوستان کتاب

شمارگان: ۵۰۰ • شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۷-۱۵۷-۸

سازمان تبلیغات اسلامی

محل پخش: دفتر مرکزی: قم، میدان شهدا، خیابان معلم، پلاک ۱۲۵ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۰۵۲۳

فاکس: ۰۲۵۳۷۷۴۰۵۷۱ / ص. پ ۴۴۶۸ / ۳۷۱۸۵

نمایشگاه دائمی علوم حدیث (قم، خیابان معلم) مجتمع ناشران، طبقه همکف پلاک ۲۹ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۰۵۴۵

شهری، حرم حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) صحن کاشانی تلفن: ۵۵۹۵۲۸۶۲

<http://darollahadith.ir>

این اثر با حمایت مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور تدوین و به عنوان منبع آموزشی درس جریان‌شناسی مطالعات حدیثی معاصر رشته علوم قرآن و حدیث معرفی شده است.

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

۷۰/۱۱

فهرست مطالب

پیش‌گفتار.....	۱۳
درآمد.....	۱۷
۱. جریان.....	۱۹
۲. مطالعات.....	۲۰
۳. مطالعات حدیثی.....	۲۱
۴. معاصر.....	۲۱
جریان‌شناسی مطالعات حدیثی معاصر.....	۲۱
فواید جریان‌شناسی مطالعات.....	۲۱
شیوه تنظیم درسنامه پیش رو.....	۲۲

بخش نخست: جریان‌شناسی مطالعات حدیثی خاورشناسان...

فصل اول: مفاهیم و مسائل اساسی.....	۲۵
خاورشناسی.....	۲۵
روش‌های پژوهشی حاکم بر مطالعات خاورشناسان.....	۲۶
حدیث و سنت در نگاه خاورشناسان.....	۲۷
مسائل و دغدغه‌های خاورشناسان در مطالعات حدیثی.....	۲۸
گذری بر سرآغاز مطالعات حدیثی خاورشناسان.....	۲۹
مبانی نخستین مطالعات حدیثی خاورشناسان.....	۳۰
محدوده مطالعاتی.....	۳۳
فصل دوم: خاورشناسان تاریخی بنیاد.....	۳۵
گذری بر مطالعات جریان تاریخی بنیاد.....	۳۶

۳۶	مطالعات گوستاو وایل
۳۶	مطالعات راینهارت دوزی
۳۷	مطالعات آلویس اشپرنگر
۳۸	مطالعات ویلیام مویر
۳۸	مطالعات آرنست یان ونسینک
۳۹	مبانی و انگاره‌های حدیث‌پژوهانه جریان تاریخی بنیاد
۴۳	فصل سوم: خاورشناسان تشکیک‌گرا
۴۴	۱. تشکیک‌گرایان متقدم
۴۴	۱ - ۱. مطالعات حدیثی گلدتسیهر و مبانی آن
۴۸	۱ - ۲. مطالعات حدیثی یوزف شاخت و مبانی آن
۵۰	۲. تشکیک‌گرایان معاصر
۵۰	۲ - ۱. مطالعات حدیثی جان ونزبرو و مبانی آن
۵۳	۲ - ۲. مطالعات حدیثی دنباله‌روان ونزبرو و مبانی آن
۵۷	فصل چهارم: خاورشناسان اعتدال‌گرا
۵۸	دیدگاه‌ها و مبانی بنیادین اعتدال‌گرایان
۶۰	مطالعات حدیثی خوتیر یُنبل و مبانی او
۶۲	مطالعات حدیثی جان برثُن و مبانی او
۶۴	مطالعات حدیثی یوزف فان اِس و مبانی آن
۶۵	مطالعات حدیثی یوهان فوک و مبانی آن
۶۷	مطالعات حدیثی هارالد موتسکی و مبانی آن
۶۹	مطالعات حدیثی گریگور شولر و مبانی آن
۷۳	فصل پنجم: مطالعات خاورشناسان در باره چگونگی حفظ و انتقال حدیث
۷۴	دیدگاه خاورشناسان تاریخی بنیاد
۷۵	دیدگاه خاورشناسان تشکیک‌گرا

پیش‌گفتار

داشتن رهیافت و ورودی عالمانه به هر رشته تخصصی، در گرو شناخت دیدگاه‌ها و بنیادهای علمی آن است، از این رو کسانی که با رویکردی علمی و آکادمیک، رشته‌ای علمی را برگزیده و دنبال می‌کنند، باید از آرا، نظرها و رویکردهای مطرح در آن آگاه باشند.

کثرت اندیشوران و نویسندگان در حوزه علوم و معارف حدیثی، بررسی اندیشه و رهیافت یکایک آنان را زمان‌بر و دشوار می‌سازد. از این رو نگاه و شناخت جریانی این اندیشه‌ها هم راهی کوتاه‌تر و هم نظام‌یافته برای دستیابی به این مهم است.

نگاه جریانی به مطالعات حدیثی، به استنباط برخی پژوهش‌های موردی و جزئی در دل پاره‌ای مقالات، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، تاکنون پژوهشی جامع و فراگیر به خویش ندیده بود. از این رو تصنیف کتابی در این موضوع، ضرور می‌نمود.

کتاب پیش رو در راستای دستیابی به اهداف پیش گفته، سامان یافته است. بایسته است دانشجویان و استادان گرامی پیش از ورود به این نگاشته و مطالعه آن به نکاتی چند توجه کنند.

سخنی با دانش‌پژوهان

نخبگی علمی در هر رشته به شناخت وضعیت موجود مطالعات آن، به روز رسانی اطلاعات پژوهشی و آگاهی از آخرین پیشرفت‌های علمی در آن رشته نیازمند است. این کتاب باب آشنایی با این نوع اطلاعات را می‌گشاید و می‌کوشد تا بر آن‌ها مروری گذرا داشته باشد. ناگفته خود پیداست که در این حجم اندک و با این مطالعه گذرا نباید انتظار داشت که همه زوایا و جوانب جریان‌های مطالعاتی حدیثی معاصر دقیقاً شناخته شود، از

این رو ما مدّعی ارائه شناخت و تحلیلی جامع از جریان‌های حاکم بر این مطالعات نیستیم. این خود دانش‌پژوهان کوشا و علاقه‌مند هستند که باید با مراجعه به آثار پژوهشی که در هر جریان معرفی شده و همچنین منابعی که در آدرس‌ها آمده، اطلاعات خود را تعمیق بخشند.

سخنی با استادان

کتاب پیش رو بر پایه سرفصل ارائه شده برای این درس، تدوین شده است. با توجه به گستردگی عناوین موجود در سرفصل و محتوای دراز دامن آن، حجم این کتاب هم نسبت به مقدار تعیین شده و آنچه که معمولاً در دو واحد درسی ارائه می‌شود، بیشتر است.

از دیگر سو سطح و نوع مطالب آن هم گاه از سطح مخاطبان و گروه هدف فراتر می‌رود، از این روی هر چند که همه درون مایه کتاب مهم و فراگیری آن برای دانش‌پژوه این رشته لازم است، اما توصیه می‌شود استادان محترم متناسب با شناختی که از دانش‌پژوهان دارند، برخی مباحث را خودخوان و برای مطالعه قرار داده و بر فصل‌های متناسب با سطح کلاس تأکید کنند.

بر این اساس، بخش‌های سه‌گانه این نگاشته را، چنان که در درسمنامه‌ها مرسوم است، درس به درس تفکیک نکرده‌ایم، بلکه هر یک را به فصل‌هایی تقسیم کرده‌ایم، تا استاد با توجه به آگاهی‌های خود از سطح مخاطب و مقتضیات کلاس، بتواند در تدریس آزادانه عمل کند و برای نمونه یک فصل را در دو جلسه یا دو فصل را در یک جلسه آموزش دهد.

تشکر و قدر دانی

این کتاب برآیند فرصت مطالعاتی اینجانب در سال ۱۳۹۸ در دانشگاه قرآن و حدیث است. از دوست عزیز و دانشمند جناب استاد عبدالهادی مسعودی و همه همکاران ایشان که در پیشنهاد این کار و فراهم آوردن زمینه‌ها و بسترهای انجام آن، نقش آفرینی کرده‌اند، تشکر و قدردانی می‌کنم.

از ارزیاب محترم، دوست و برادر عزیزم جناب استاد مهدی مهریزی سپاس گزارم که با تذکرات سودمند خود بر غنای کار افزودند و بنده را مشمول لطف و مرحام خود قرار دادند.